

T.B.M.M.
BARIŞ ve DEMOKRASİ PARTİSİ
Grup Başkanlığı

12245

Sayı: 89
Tarih: 26-01-2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Başbakan Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN** tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 99. maddesi gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim.

Sebahat TUNCEL
İstanbul Milletvekili

Bir insan hakkı olan "vicdani red" her şeyden önce, insan haklarını koruyan, militarizmi ve savaşı ret eden bir eylem biçimidir. Bir çok ülkede, kendi düşünceleri ve dini inançlarına göre "askere gitmek istemediklerini" açıklayan vicdani retçiler için bir görev olarak görülen askerlik hizmeti için alternatifler yaratılmaktadır. Ancak Türkiye'de vicdani retçi olan kişiler "asker kişi" olmamalarına rağmen Askeri ceza kanunun 87 ve 88. maddelerine göre "emre itaatsizlikten ısrar" veya "askerlikten sıyrılmak maksadıyla emre itaatsizlikten ısrar ile "halkı askerlikten soğutma" suçlaması ile tutuklu olarak yargılanıyor, kötü muameleye ve işkencelere maruz bırakılıyor. Bu hukuksuzluklara sadece vicdani retçiler değil aynı zamanda onları destekleyenler de maruz kalmaktadır. Vicdani retçiler askeri mahkemede yargılanırken vicdani retçileri destekleyen kişiler ise TCK'nın 318. maddesi "halkı askerlikten soğutma" gerekçesiyle yargılanıp cezalandırıyorlar.

İnsan hakları savunucuları, kişinin "vicdani red" hakkının iki açıdan insan hakları, düşüncesi ve normlarıyla ilgili olduğu kanısındadır. Birincisi, Vicdani ret; kişinin, kendisine dayatılan askerlik hizmetini etik ya da başka düşünsel kaygılarla reddetmesini kapsayan bir sivil itaatsizlik eylemidir. İkincisi, Vicdani red hakkı, kişinin koşulsuz bir hakkıdır. Zira, temel bir hak olan düşünce, kanaat ve inanç oluşturma, taşıma ve kamu önünde açıklama hakkının bir kullanımıdır. Kişi, askerlik hizmetini ve/veya silah kullanmayı, savaşmayı, mevcut koşullar içinde de reddediyor olabilir.

Sayısı 80'i bulan vicdani retçilerden, 2005 yılında Mehmet Tarhan'a yönelik askeri cezaevlerinde işkence, dayak ve taciz olayları basında ve insan hakları örgütlerinin gündeminde uzun süre yer etmiştir. Yine Halil Savda, Mehmet Bal adlı vicdani retçilerde Askeri cezaevinde aylarca tutularak kötü muamele ve işkenceye maruz kaldılar. 2006 Ocak ülke/Türkiye kararı olarak bilinen AHİM'in kararında Osman Murat Ülkenin "vicdani redçi" olmasından dolayı karşılaştığı hak ihlalleri ve hukuksuzlukları "sivil ölüm" olarak

değerlendirmiştir. Türkiye'yi tazminat ödemeye mahkum eden AHİM O. Murat Ülke'nin yaşadığı bu mağduriyetin giderilmesi ve gerekli yasal düzenlemelerin yapılması istemiştir.

Benzer bir olay, yakın zamanda kendi dini inancından dolayı 2007 yılında askerlik hizmeti yapmak istemediğini açıklayan ve şu an Eskişehir Askeri Cezaevi'nde tutuklu yargılanan Enver Aydemir olayında yaşanmaktadır. Aydemir tutuklu bulunduğu askeri cezaevinde kaba dayak, ve falakaya yatırılarak işkence görmüştür. Aydemir'in ailesi ve avukatı Enver'in cezaevinde askeri tek tip kıyafet giymeyi ret ettiği için; hücrede sabaha kadar çıplak bırakıldığı, coplama ve kaba dayığa ve aşağılanmaya maruz kaldığı açıklanmıştır.

1. Enver Aydemir'e yönelik dayak, şiddet ve işkence iddialarının araştırılması ve tespitinin yapılabilmesi için kişi Adli Tıp Kurumuna ya da bir hastaneye gönderilmiş midir?
2. İşkence iddiaları üzerine askeri cezaevinde olası sorumluların tespiti için bir soruşturma açılmış mıdır?
3. Enver Aydemir'in sağlık durumuna yönelik gerekli önemler ve tedaviler yapılmakta mıdır?
4. Enver Aydemir'in ailesinin başörtüsünden dolayı Askeri cezaevine giremediği ve kendisiyle görüştürülmediği iddiaları doğrumudur? Başörtüsünden dolayı yaşanan bu sorun halen devam ediyor mu?
5. 24 Aralık 2009 tarihinde aktarıldığı Eskişehir Cezaevi'nde benzer sorunlarla karşılaşmaması için gereken tedbirler alınmış mıdır?
6. AHİM'in O. Murat Ülke için verdiği kararda Türkiye'nin gerekli yasal düzenlemelerin yapılmasına ilişkin kararın gerekleri yapılmış mıdır? Vicdani ret konusunda uluslar arası mevzuata uygun yasal düzenlemeler yapılması konusunda herhangi bir çalışmanız var mıdır?
7. TCK'nın 318. maddesinin kaldırılması konusunda bir çalışmanız var mıdır?
8. Askerlik görevini yapmak istemeyen kişiler için, askerlik süresince bu görevi yerine getirmede alternatif yöntemlerin oluşturulmasına dair bir projeniz mevcut mudur? Bu kişilerin mağduriyetlerinin giderilmesi için insan hakları çerçevesinde bir adım atmayı düşünmekte misiniz?